

Nr 142.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie tjänster vid kommunikationsverken m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I propositionen nr 194 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1950, gjort framställning angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid kommunikationsverken.

Propositionen innefattar i huvudsak följande förslag.

I fråga om postverket föreslås beträffande *personalförteckningen* ökning av antalet postmästare i Ca 31 från 3 till 4, minskning av antalet postmästare i Ca 29 från 30 till 29, ökning av antalet postmästare i Ca 27 från 48 till 50 samt ökning av antalet förste kontrollörer i Ca 25 från 56 till 59.

Vad angår telegrafverket föreslås följande ändringar i *personalförteckningen*, nämligen ökning av antalet linjeingenjörer i Ca 29 från 28 till 31, ökning av antalet radioingenjörer i Ca 29 från 5 till 6, minskning av antalet telegrafkommissarier i Ca 29 från 22 till 21, ökning av antalet trafikinspektörer i Ca 29 från 7 till 8, minskning av antalet telegrafkommissarier i Ca 27 från 22 till 21, ökning av antalet överkontrollörer i Ca 27 från 14 till 15, ökning av antalet förste kontrollörer i Ca 25 från 25 till 26, ökning av antalet ingenjörer i Ca 25 från 33 till 34 och ökning av antalet telegrafkommissarier i Ca 25 från 31 till 32.

I fråga om statens järnvägar föreslås beträffande *personalförteckningen* ökning av antalet distriktschefer i Cp 15 från 6 till 7, ökning av antalet baningenjörer i Ca 29 från 12 till 13, ökning av antalet byråingenjörer i Ca 29 från 22 till 23, ökning av antalet förste byråsekreterare i Ca 29 från 6 till 7, ökning av antalet trafikinspektörer i Ca 29 från 7 till 8, ökning av antalet förste byråsekreterare i Ca 27 från 15 till 17, ökning av antalet ingenjörer i Ca 27 från 28 till 31, ökning av antalet stationsinspektorer i Ca 25 från 42 till 43, utslutning av verkstadskamrern i Ca 25 och ökning av antalet byråassistenter i Ca 24 från 45 till 48.

I *tjänsteförteckningen* skulle verkstadskamrer i Ca 25 utslutas.

Däremot har Kungl. Maj:t avstyrkt en av järnvägsstyrelsen gjord hemställan om inrättande av en byråchefstjänst i Ca 33 för en ny byrå, benämnd utredningsbyrån.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wehtje m. fl.* (I: 473) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 557), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte besluta om inrättande från och med den 1 juli 1950 av en byråchefstjänst i Ca 33, avsedd för en utredningsbyrå inom järnvägsstyrelsen.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 473.

Beträffande statens vattenfallsverk föreslås ändrad organisation av elektrobyggnadsbyrån i vattenfallsstyrelsen. Denna byrå är för närvarande organiserad på följande kontor och avdelningar, nämligen allmänna kontoret med provningsanstalten i Älvkarleby (16 tjänstemän), upphandlingskontoret (21 tjänstemän), linjeavdelningen (101 tjänstemän), ångtekniska kontoret (16 tjänstemän), första stationskontoret (41 tjänstemän), andra stationskontoret (43 tjänstemän), tertiärstationskontoret (5 tjänstemän), apparatkontoret (8 tjänstemän), husbyggnadskontoret (15 tjänstemän) samt arkitektkontoret (8 tjänstemän). Sammanlagda antalet tjänstemän utgör alltså 274. Härtill bör läggas vakt- och städningpersonal m. fl., tillhoppa 86 personer.

Den naturliga åtgärden för att rationalisera byråns organisation har befunnits vara att sammanföra de sistnämnda sex kontoren i förenämnda uppräknade till en särskild avdelning. Nämnda sex kontor utarbeta huvudsakligen konstruktioner för kraft- och transformatorstationer. Denna organisationsändring har också förordats av styrelsens rationaliseringsavdelning efter en under år 1948 genomförd undersökning. Byrån kommer härvid att omfatta följande kontor och avdelningar, nämligen för utredningar allmänna kontoret med provningsanstalten i Älvkarleby (16 tjänstemän), för inköp upphandlingskontoret (21 tjänstemän), för konstruktion av linjer linjeavdelningen (101 tjänstemän), för konstruktion av ångkraftanläggningar ångtekniska kontoret (16 tjänstemän) samt för konstruktion av generator- och transformatorstationer stationsavdelningen (120 tjänstemän). Sammanlagda antalet tjänstemän blir även nu 274. Som byggnadsföretag skulle under byrån bibehållas stationsmontageavdelningen för montage av elektrisk utrustning i kraft- och transformatorstationer.

Genom denna organisationsändring reduceras antalet direkt föredragande hos överingenjören från elva till sex samtidigt som de kontor, som äro samsatta med stationskonstruktioner, bli fastare knutna till varandra. Dessa kontor avses att tills vidare bibehållas i stort sett oförändrade. På längre sikt torde emellertid en viss omfördelning av arbetsuppgifterna böra genomföras.

För chefen för den nybildade stationsavdelningen skulle inrättas en ny befattning i Cp 10. Tjänstebenenämningen skulle vara avdelningsdirektör, och innehavaren av tjänsten föreslås tillsatt medelst förordande på viss tid.

I *personalförteckningen* skulle sålunda antalet avdelningsdirektörer i Cp 10 ökas från 1 till 2.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit, skulle ett bifall i full utsträckning till de av vederbörande affärsverksstyrelser framlagda förslagen om nyinrättande respektive uppflyttning till högre lönegrad av de i propositionen närmare angivna tjänsterna icke väl överensstämma med de allmänna riktlinjer, som i lönestabiliseringssyfte tillämpats inom statsförvaltningen i övrigt under höstens budgetarbete. I vissa fall skulle därjämte risk för föregripande av pågående tjänsteförteckningsrevision föreligga. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett sig böra tillmötesgå verksstyrelsernas löneframställningar endast i den mån, då till grund för förslagen ligga organisatoriska förändringar eller då till uppflyttning förslagen tjänsteman under längre tid varit extra ordinarie i den lönegrad till vilken uppflyttning föreslås. Till den av departementschefen härutinnan intagna ståndpunkten kan utskottet ansluta sig. Utskottet tillstyrker sålunda den i propositionen förordade ändringen i fråga om löneställning och antal beträffande vissa ordinarie tjänster vid kommunikationsverken.

Vidkommande det i de båda likalydande motionerna I: 473 och II: 557 framställda yrkandet får utskottet inledningsvis uttala, att utskottet till fullo delar motionärernas uppfattning att statens järnvägar, i den mån icke statsmakterna i särskilda fall annat påkalla, böra drivas efter rent affärsrättsliga principer. Såvitt utskottet kan bedöma, måste också de av motionärerna i anslutning till 1942 års järnvägskostnadsutrednings betänkande anförda synpunkterna på hithörande spörsmål anses förtjänta av det största beaktande. Utskottet är dock icke berett att på grundval av enskilda motioner tillstyrka ett förslag av så vittutseende karaktär som det nu framlagda. Utskottet finner det även tveksamt, huruvida syftet att tillföra järnvägsstyrelsen den för järnvägsekonomisk forskning och planering erforderliga sakkunskapen lämpligast kan nås genom inrättandet av en ny byrå. Det må dessutom framhållas att 1947 års järnvägsutredning, som jämväl understrukt behovet av förstärkt ekonomiledning vid statens järnvägar, i sitt den 21 februari 1948 avgivna betänkande föreslagit en allmän omorganisation av järnvägsstyrelsen. Detta förslag är alltjämt föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Enligt utskottets mening synes det mest ändamålsenligt, att den av motionärerna aktualiserade frågan upptages till behandling i detta större sammanhang. Av nu anförda skäl anser sig utskottet böra avstyrka motionerna.

Utskottet hemställer,

- I. att riksdagen må
 - a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i de av riksdagen godkända personalförteckningarna för post- och telegrafverken,

statens järnvägar och statens vattenfallsverk vidtaga de ändringar som departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1950 förordat;

b) medgiva, att i tjänsteförteckningen må vidtagas i nämnda statsrådsprotokoll förordad ändring;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att å övergångsstat uppföra de tjänster och utfärda de övergångsbestämmelser i övrigt, som vid genomförandet av förberörda förslag må erfordras;

II. att motionerna I:473 och II:557 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 maj 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Karl Andersson, Ohlson, Heiding, Berling, Sundelin, Leander, Johan Eric Ericson, Lundqvist, Hesselbom, Edin, Ivar Persson, Bergh, Andrée och Einar Persson; samt från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Bergström, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Ståhl, Åkerström, Pettersson i Dahl, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herrar Johansson i Mysinge och Henriksson.

Reservation

av herr *Lundqvist*.